

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan 2. osavuositarkastus (1.1.-31.8.2022)

Talousarvion toteutuminen 2022

Toimintatuottojen arvioidaan ylittyvän 3,5 milj. eurolla talousarvioon nähden toimialan bruttoyksiköissä. Ylitys muodostuu valtion alkuvuonna myöntämästä koulutuksellisen tasa-arvon erityisavustuksesta (6,28 milj. euroa) sekä useammasta hankeavustuksesta, joista suurimpia ovat lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuushanke sekä osaamiskeskushankkeen jatko, kolmiportaisen tuen hankkeen jatko sekä sitouttavan kouluyhteistyön hankkeen jatko. Toimintatuottoja pienentävät varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulojen ja valtiolta saatavien korvausten vähentyminen.

Toimintakulujen arvioidaan ylittyvän 3,4 milj. euroa johtuen pääasiassa valtion koulutukselliseen tasa-arvoon myöntämää avustusta sekä uusien hankeavustusten vastaavien toimintakulujen verran. Lisäksi alkuvuonna koronan vuoksi toteutetut lisäsiivoukset sekä ateriapalvelutuottajien hinnankorotukset aiheuttavat menopainetta. Vammaisopetukseen on perustettu 3 lisäryhmää, joiden arvioidut lisäkustannukset ovat 0,174 milj. euroa tälle vuodelle. Varhaiskasvatuksessa 1.8.2022 voimaantulevalla lapsen tuen lakimuutoksella on merkittävä vaikutus talousarvion lopulliseen toteumaan. Kunta-alan työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset nostavat henkilöstökuluja, mutta niiden määrärahat toimiala saa kaupunkistrategian ja johdon määrärahavaroista.

Valmistavaan opetukseen on alkuvuoden aikana perustettu 13 uutta ryhmää Ukrainasta tulevia oppilaita varten, mikä lisää toimintakuluja 0,5 milj. euroa. Toisella asteella opiskelee 10 ukrainalaista nuorta Varian aikuisten perusopetuksen s2-ryhmissä.

Varhaiskasvatuksen rekrytointiongelmien vuoksi on jouduttu käyttämään Seuren ostopalveluita, jonka arvioidaan näkyvän 13,6 milj. euron alituksena henkilöstökuluissa, mutta vastaavana ylityksenä palveluiden ostoissa. Myös opiskeluhoollon henkilöstökuluissa on tulossa alitus johtuen psykologien rekrytointiongelmista.

Ammatillisessa koulutuksessa (Varia, nettoyksikkö) toimintakate on hieman alittumassa. Varia on saanut valtionosuutena ensimmäisessä lisäsuoritepäätöksessä 2,1 milj. euroa, jonka arvioidaan kohdistuvan pääasiassa vuodelle 2023-24. Aiemmista vuosista poiketen vuoden 2022 OKM:n strategiarahoitus on jaettu verkostohankkeina, joista kolmessa Varia on mukana: tietojohtamisen kehittäminen, digitaalisuuden johtaminen ja osaamisen kehittäminen sekä oppimisvalmiuksia tukevien opintojen kehittäminen. Toimintakuluissa ennusteen mukaan alittuminen kohdistuu enimmäkseen palvelujen ostoihin sekä aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin. Toimintatuottojen osalta ennakoitujen 1,4 milj. euron ulkopuolisen hanke- ja projektirahoituksen arvioidaan alittuvan 0,8 milj. euroa, koska useita hankkeita on päättynyt, eikä uusia hankerahoituksia ole saatu ennakoitujen mukaisesti.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Perusopetuksessa huhtikuussa aloittaneet 13 uutta valmistavan opetuksen ryhmää jatkavat lukuvuoden 2022-2023 täydellä oppilasmäärällä. Ukrainasta tulevien oppilaiden lisäksi valmistavaan opetukseen saapuu oppilaita useista muista maista. Vammaisopetuksen tarve kasvaa muuta oppilaskasvua enemmän. Nämä yhdessä haastavat tarkoituksenmukaisia kouluverkkoratkaisuja. Strategiaan pohjautuen kehitetään esi- ja alkuopetuksen aiempaa tiiviimpää yhteistyötä pilotoimalla joustavia nivelratkaisuja ja yhdenmukaistamalla nivelvaiheen toimintatapoja. Valtion hankerahoituksella vahvistetaan S2- ja kielitietoista opetusta yläkoulussa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus on heikentynyt vuoden aikana merkittävästi lisää ja opettajan vakansseista enää 56,8 %:ssa on kelpoinen hoitaja. Opettajien vakansseja on täyttämättä 406. Lastenhoitajien vakansseja on täyttämättä 186. Sijaisten saaminen on vaikeaa, eikä Seure pysty vastaamaan kaikkiin tilauksiin. Päiväkotien aukioloaikoja on jouduttu supistamaan 177 kertaa alkuvuonna henkilöstöpulan vuoksi, joten joka päivä 1-2 päiväkotia on joutunut rajaamaan aukioloaikaansa. Avoimia varhaiskasvatuspalveluita on jouduttu myös sulkemaan usein.

Länsimäen päiväkoti aloitti toimintansa 4.4.2022. Kotihoidon tuen kuntalisän maksatus on päättynyt 31.7. Valtion erityisavustuksella on palkattu varhaiskasvatuksen lapsi- ja perheohjaajia, kehittäjäopettajia sekä lisähenkilöstöä Seuresta. Lisäksi valtion erityisavustuksella on vahvistettu henkilöstön osaamista inklusiivisen toimintakulttuurin ja varhaiskasvatuksen tuen osalta.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen opettajien sijaisia on melkein mahdotonta löytää – Håkansbölen päiväkodissa oli kriisi keväällä, kun ei löytynyt yhtään sijaista. Jouduttiin supistamaan päiväkodin aukioloaikoja toistuvasti koko kevään aikana. Samasta syystä jouduttiin aika-ajoin supistamaan aukioloaikoja myös palvelualueen muissa päiväkodeissa keväällä. Jotta toimintaa ei jouduttaisiin siirtämään Håkansbölen päiväkodista toisiin päiväkoteihin, päätettiin siirtää esiopetus Västersundomin skolasta Håkansbölen päiväkotiin määräaikaaisesti vuodeksi. Tilanne on yhä hankala ja aukioloaikojen supistuksia joudutaan luultavasti tekemään myös syksyllä. Heinäkuuhun 2022 asti, ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päätösvalta on ollut siirretty varhaiskasvatuksen palvelualueelle, elokuusta 2022 lähtien päätösvalta on ruotsinkielisen palvelualueen uudella kehittämispäälliköllä.

Kaikki ruotsinkieliset vantaalaiset nuoret, jotka päättivät peruskoulun, saivat jatkopaikan toisella asteella. Uuteen ruotsinkieliseen TUVa koulutukseen hakivat kolme vantaalaista nuorta, ja kaikki kolme saivat opiskelupaikan. Keväällä 2022 suomenkielisen peruskoulun päättäneistä 16 nuorta oli ilman opiskelupaikkaa elokuun lopulla.

Lukioiden uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa on jatkettu ja lukioiden opettajia on keväällä koulutettu kieli- ja kulttuuritietoiseen toimintatapaan. Osaamiskeskuksen ryhmämuotoisen toiminnan, kuten S2-opetuksen, järjestäminen on vaikeutunut rahoittajan tekemien linjausten myötä.

Varian strategian 2022-2025 keskeisimpiä toimenpiteitä ovat jatkuvan haun ja henkilökohtaisen osaamisen kehittämisen prosessien uudistaminen selkeämmiksi sekä tiimimäisen toimintamallin rakentaminen. Kehittämistoimenpiteet on käynnistetty kevään 2022 aikana. Varia tavoittelee opiskelijavuosien hallittua kasvua. Variassa on aloittanut elokuussa 1349 uutta opiskelijaa, joista uudessa Tuva-koulutuksessa on 153 opiskelijaa. Tuvan opiskelijapaikkoja on tarjolla syksyn aikana

jatkuvan haun kautta. Tämänhetkisen ennusteen mukaan Varian opiskelijavuositavoite toteutuu. Varia on mukana Vantaa-Keravan työllisyyden kuntakokeilussa ja TE2025 valmistelussa.

Kuraattorien määrää lisättiin 12 vakanssilla ja psykologien 6 vakanssilla 1.1.2022 alkaen. Psykologien saatavuus on kuitenkin heikentynyt entistään (1.8.2022 täyttöaste on 47.9 %) ja palvelutuotannon kannalta tilanne on kriittinen. Hyvinvointialuevalmistelu on edennyt ja opiskeluhuollon yksikön päällikkö ja esimiehet ovat olleet valmistelutyössä aktiivisesti mukana. Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön sisältöä ja osuutta kokonaistyöstä on ensimmäistä kertaa kartoitettu säännöllisesti. Yksilötyön tarve kuraattori- ja psykologipalveluissa on lisääntynyt edelleen.

Varhaiskasvatuksen Vasa-hanke etenee, mutta laskutuskäytänteiden muutoksen takia voi tulla asiakaslaskutukseen noin kahden kuukauden katkos syys-lokakuussa. Opetuksen ja koulutuksen Digione-hanke edistyy aikataulussa ja pilottikoulut on valittu. Toimialan osalta uuden Vantaa.fi-sivuston käyttöönotto onnistui hyvin.